

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 23 november 2023
(OR. en)

15738/23

EDUC 457
JEUN 270
SOC 811
CULT 165
DIGIT 271

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Ärende:	Rådets slutsatser om utbildningens bidrag när det gäller att stärka gemensamma europeiska värden och demokratiskt medborgarskap

För delegationerna bifogas ovannämnda slutsatser från rådet, som godkändes av rådet (utbildning, ungdom, kultur och idrott) vid dess möte den 23 november 2023.

Rådets slutsatser om utbildningens bidrag när det gäller att stärka gemensamma europeiska värden och demokratiskt medborgarskap

EUROPEISKA UNIONENS RÅD,

SOM ERINRAR OM att enligt artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) ska unionen bygga på värdena respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive rättigheter för personer som tillhör minoriteter,

SOM BETONAR unionens åtagande att främja och upprätthålla dessa värden och bidra till att de bevaras och utvecklas, i enlighet med artikel 3.1 och 3.5 i fördraget om Europeiska unionen och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,

SOM ERINRAR OM DEN POLITISKA BAKGRUNDEN, vilken återges i bilagan till dessa slutsatser,

SOM KONSTATERAR att

1. alla medlemsstater står inför samma utmaningar på grund av effekterna av de ekonomiska, politiska, sociala, kulturella och tekniska förändringarna, på grund av global migration och på grund av andra källor till social oro och politisk polarisering, såsom ihållande socioekonomiska ojämlikheter, tillsammans med ökningen av splittrande nationalistiska tendenser, främlingsfientlighet, rasism, antisemitism, homofobi, bifobi, transfobi, intersexfobi och intolerans på grundval av kön eller sexuell läggning, hatpropaganda och radikalisering, som leder till våldsam extremism; dessa fenomen uppträder under ett årtionde då Europeiska unionen redan är hårt drabbad p.g.a. framväxten av populistiska och antieuropeiska rörelser och den söndrande brexitprocessen,
2. den senaste tidens globala kris, inbegripet covid-19-pandemin, också har haft en djupgående inverkan på våra demokratiska samhällen och har inneburit aldrig tidigare skådade utmaningar för förhållandet mellan stat och samhälle, informationens tillförlitlighet och, i slutändan, de demokratiska institutionernas förmåga att hantera snabbt föränderliga samhällsbehov och samhällskrav; detta påverkar också kvalitet, jämlikhet och rättvisa på utbildningsområdet,

3. Rysslands oberättigade anfallskrig mot Ukraina, som åtföljs av en kontinuerlig ström av desinformation i stor skala, inte bara är en attack mot Ukraina, utan även visar missaktning för internationell rätt och för universella värden såsom fred, och utgör ett direkt hot mot EU som ett område med fred, säkerhet och frihet,
4. våra öppna och demokratiska samhällen är beroende av en offentlig debatt som gör det möjligt för välinformerade medborgare att uttrycka sin vilja och sina åsikter genom fria och rättvisa politiska processer; mediekompetens, en säker, kritisk och ansvarsfull användning av digital teknik med ett människocentrerat perspektiv och en lämplig förståelse av de kontinuerliga utmaningarna i samband med felaktig information och desinformation är därför av största vikt för ett medvetet demokratiskt deltagande och, i slutändan, för läroprocesserna; utvecklingen inom artificiell intelligens, som innebär både risker och möjligheter, understryker också den avgörande roll som dessa faktorer spelar och hur viktiga de är för bekämpningen av stereotyper och skadliga normer,
5. utmaningarna i samband med hållbar utveckling och klimatförändringar kräver en rättvis och inkluderande grön omställning samt visar på behovet av att engagera och involvera samhället som helhet i processen samt av att bekämpa kontroversiella ståndpunkter,
6. alla dessa utmaningar och risker kan få konsekvenser, såsom social polarisering, politiskt missnöje och avskiljning från demokratiska institutioner och deras deltagandeprocesser, något som har lett till en växande oro i de europeiska samhällena; de visar att vi behöver fortsätta att försvara våra demokratier och stärka våra gemensamma värden enligt vad som avses i artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna; de har också visat Europeiska unionens mervärde när det gäller att ta itu med dessa utmaningar och risker och hitta gemensamma lösningar,

7. ambitionen att uppnå det europeiska området för utbildning bygger på en rad viktiga utbildningsvärden och principer som måste stärkas ytterligare, såsom kvalitet, jämlikhet, rättvisa, framgång för alla, inkludering, respekt och mångfald¹,
8. utbildningssystemen i detta sammanhang inte bara måste förutse, anpassa sig till och reagera på de nya utmaningarna på lämpligt sätt, utan även behöver bidra till framtiden för våra demokratier och EU genom att forma aktiva, engagerade och kreativa medborgare som är medvetna om sina gemensamma värderingar och som har förmåga att förbättra sin livsmiljö; de gemensamma europeiska värden som framförs genom utbildning möjliggör och driver på den socioekonomiska status som EU åtnjuter i världen,

NOTERAR

1. Europeiska unionens ungdomsstrategi 2019–2027², som lyfter fram behovet av att ge ungdomar de nödvändiga resurserna för att bli aktiva medborgare som verkar för positiva förändringar, inspirerade av EU:s värden och en europeisk identitet³, och EU:s ungdomsdiallog, som betonar behovet av att stärka ungdomars medborgerliga kompetens och känsla av samhörighet med samhället och Europeiska unionen,
2. EU:s strategi för barnets rättigheter⁴, där barns förmåga att vara aktiva medborgare och deltagare i demokratiska samhällen fastställs som ett av strategins prioriterade tematiska områden,

¹ Rådets resolution om en strategisk ram för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030) (EUT C 66, 26.2.2021, s. 1).

² Resolution från Europeiska unionens råd och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, om ramar för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet: Europeiska unionens ungdomsstrategi 2019–2027 (EUT C 456, 18.12.2018, s. 1).

³ Elva europeiska ungdomsmål utarbetades under den sjätte cykeln av den strukturerade dialogen, under rubriken ”Ungdomar i Europa: Vad händer nu?”: ”föra EU närmare ungdomarna”, ”jämställdhet mellan alla kön”, ”inkluderande samhällen”, ”information och konstruktiv dialog”, ”mental hälsa och välbefinnande”, ”verka för ungdomar på landsbygden”, ”sysselsättning av god kvalitet för alla”, ”lärande av god kvalitet”, ”utrymme och deltagande för alla”, ”ett hållbart grönt Europa” och ”ungdomsorganisationer och europeiska program”.

⁴ COM(2021) 142 final.

3. resultaten från konferensen om Europas framtid avseende utbildning, i vilka medborgarna bland annat rekommenderade utarbetandet av en ”framtidsäkrad utbildning och livslångt lärande i Europa” med fokus på bland annat ”medborgarutbildning om demokratiska processer och om EU:s värden och Europas historia” och ”säkerställande av en miniminivå när det gäller utbildning om EU och särskilt dess demokratiska processer, inklusive den europeiska integrationens historia och EU-medborgarskapet”⁵,
4. Europaparlamentets resolutioner från 2021 och 2022, i vilka en omfattande uppsättning rekommendationer föreslås om en förnyad europeisk medborgarskapsutbildning och viljan att uppmuntra en gemensam europeisk identitet framhålls, bland annat genom ett gemensamt akademiskt program och att kraftfullt integrera en europeisk dimension i utbildningen⁶ och en gemensam ram för medborgarutbildning med en europeisk dimension, med bland annat undervisning i europeiska värden och utveckling av gemensamma pedagogiska läromedel och metoder⁷,

⁵ *Conference on the Future of Europe – Report on the Final Outcome* (inte översatt till svenska) (Konferensen om Europas framtid – Rapport om det slutliga resultatet) maj 2022, (plenarförsamlingens förslag 46 och 37).

⁶ Europaparlamentets resolution av den 6 april 2022 om genomförande av insatser för medborgarutbildning (2021/2008(INI)) (EUT C 434, 15.11.2022, s. 31).

⁷ Europaparlamentets resolution av den 11 november 2021 om det europeiska området för utbildning: ett gemensamt helhetsgrepp (2020/2243(INI)) (EUT C 205, 20.5.2022, s. 17)

5. kommissionens meddelande av den 18 november 2022 *Framsteg mot förverkligandet av det europeiska området för utbildning*⁸, i vilket medlemsstaterna, andra EU-institutioner och intressenter uppmanas att tillsammans reflektera över djupgående utmaningar och framtidsinriktade åtgärder såsom att ”förbättra utbildningen om europeiskt medborgarskap” och de strategier för en jämlikhetsunion⁹ som kommissionen antagit i vilka vikten av god och inkluderande utbildning betonas för att göra det möjligt att gå framåt mot en jämlikhetsunion för alla, oavsett kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning,

UNDERSTRYKER den avgörande betydelse som utbildning har för att forma Europas framtid; de åtgärder som kopplas till de strategiska prioriteringar som fastställs i rådets resolution om en strategisk ram för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030) är bland annat att lyfta fram ett europeiskt perspektiv i utbildningen och ge studerande insikt i vad Europa och unionen innebär i deras vardag; detta innebär stärkande av det kritiska tänkandet och främjande av medborgerlig, interkulturell och social kompetens, ömsesidig förståelse och respekt samt egenansvar för demokratiska värden och grundläggande rättigheter på alla utbildningsnivåer och när det gäller alla typer av utbildningar,

BETONAR att rådet inom ramen för halvtidsöversynen av det europeiska utbildningsområdet, i sin resolution från maj 2023 om det europeiska utbildningsområdet: tiden fram till 2025 och därefter¹⁰ konstaterar att särskilt fokus bör riktas mot att förbättra förvärvandet av nyckelkompetenser för att möjliggöra alla EU-medborgares fullständiga personliga, sociala, medborgerliga och yrkesmässiga utveckling,

⁸ COM(2022) 700 final.

⁹ Fem jämställdhetsstrategier antogs 2020 och 2021 som steg på vägen mot en jämlikhetsunion: jämställdhetsstrategin för 2020–2025 (COM(2020) 152 final), jämlikhetsstrategin för hbtqi-personer 2020–2025 (COM(2020) 698 final), EU:s handlingsplan mot rasism 2020–2025 (COM(2020) 565 final), EU:s strategiska ram för romers jämlikhet, inkludering och deltagande 2020–2030 (COM(2020) 620 final) och EU:s strategi för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030 (COM(2021) 101 final).

¹⁰ EUT C 185, 26.5.2023, s. 35.

ÄR ENIGT OM ATT

1. utbildning för ett demokratiskt medborgarskap bidrar till att stärka Europas motståndskraft i kristider och i tider av snabba och djupgående förändringar och måste vara central i utbildningspolitiken, eftersom den är nyckeln till att lära sig om gemensamma europeiska värden och demokratiskt medborgarskap; detta är särskilt relevant, inte bara när det gäller utbildning, utan även för samhället i stort som måste vara aktivt involverat; alla medborgare i EU (inklusive nyanlända och de med invandrarbakgrund) behöver utveckla de kompetenser som krävs för att aktivt och ansvarsfullt delta i våra samhällen,
2. utbildning för ett demokratiskt medborgarskap bör baseras på utveckling av nyckelkompetenser, inklusive sociala, kulturella och känslomässiga aspekter, samt förmågan att tänka kritiskt och reflektera; utbildningen bör bygga på undervisning och lärande genom, om och för demokrati och särskilt om medborgarskapskompetens som förmågan att uppträda som en ansvarsfull medborgare och delta fullt ut i samhällslivet¹¹, både offline och online, inte bara på lokal och nationell nivå, utan även på europeisk och internationell nivå; i detta avseende bör utbildning för ett demokratiskt medborgarskap kopplas till utbildning i världsmedborgarskap och utbildning för hållbar utveckling och till respekt för mänskliga rättigheter som en grund för demokrati och dess europeiska dimension bör bland annat och i enlighet med nationella omständigheter omfatta

¹¹ Enligt rådets rekommendation av den 22 maj 2018 om nyckelkompetenser för livslångt lärande (EUT C 189, 4.6.2018, s. 1).

- a) förståelse för de gemensamma europeiska värden som unionen bygger på¹²,
 - b) kunskap om den europeiska integrationens historia, EU, dess mål och hur dess institutioner fungerar så att alla medborgare har möjlighet att reflektera över dess relevans och mervärde och aktivt kan delta i EU:s demokratiska processer,
 - c) kunskap, färdigheter och attityder som möjliggör praktiskt och aktivt deltagande i demokratiska processer i EU¹³,
 - d) mer medvetenhet om mångfald och om europeiska och globala kulturella identiteter,
3. det är nödvändigt att främja gemensamma europeiska värden och demokratiskt medborgarskap på alla utbildningsnivåer, inom alla typer av utbildning och för människor i alla åldrar; detta innebär att utforska nya utbildningsåtgärder på nationell nivå och EU-nivå samt att förstärka befintliga åtgärder och det omfattar också viljan att samarbeta och enas, när så är lämpligt, om gemensamma verktyg, innehåll, metoder, definitioner och mål för att möta EU-medborgarnas behov och förväntningar och för att fortsätta bidra till det europeiska projektet och dess försvar mot inre och yttre hot,

¹² Dessa återges i artikel 2 i EU-fördraget och i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

¹³ Till exempel genom EU:s medborgarinitiativ.

UPPMANAR MEDLEMSSTATERNA att, med vederbörlig hänsyn till institutionellt oberoende och akademisk frihet och i enlighet med nationella omständigheter

1. STÄRKA främjandet av gemensamma europeiska värden och demokratiskt medborgarskap som drivkrafter för sammanhållning och inkludering¹⁴, på alla nivåer och inom alla typer av utbildning (formell, icke-formell och informell) från tidig ålder och genom hela livet; för att uppnå detta
 - a) UPPMUNTRA utvecklingen av medborgarutbildning, som bygger på medborgarskapskompetens och annan kompetens, som en del av den nationella utbildningspolitiken samt nationella utbildningsstrategier och utbildningsplaner, på alla nivåer och inom alla typer av utbildning, särskilt inom den obligatoriska utbildningen och yrkesutbildningen, samt vid andra offentliga institutioner såsom bibliotek,
 - b) ÖKA kunskapen om och förståelsen av EU, särskilt när det gäller unionens historia, symboler, mål och funktion, däribland dess koppling till medlemsstaternas demokratiska processer, samt när det gäller viktiga frågor som formar det europeiska politiska livet,
 - c) STÖDJA förstärkningen av en positiv och inkluderande känsla av identitet och tillhörighet på lokal, regional och nationell nivå samt EU-nivå, på grundval av gemensamma europeiska värden,
 - d) ÖKA MEDVETENHETEN om betydelsen av formell, icke-formell och informell kulturutbildning för att främja kunskap om såväl mångfalden i de europeiska samhällena som deras gemensamma värden och kulturella referenser,

¹⁴ Rådets rekommendation av den 22 maj 2018 om att främja gemensamma värden, inkluderande utbildning och en europeisk dimension i undervisningen (EUT C 195, 7.6.2018, s. 1).

- e) STÄRKA viktiga kopplingar mellan, å ena sidan, utbildning om gemensamma europeiska värden och demokratiskt medborgarskap och, å andra sidan, utbildning för hållbar utveckling och utbildning om digitalt medborgarskap, som gör det möjligt för europeiska studerande och medborgare att anpassa sig till och delta aktivt i demokratiska, rättvisa, hållbara och digitala samhällen genom en process för livslångt lärande,
 - f) med beaktande av sociala utmaningar såsom digital säkerhet och integritet, nätmobbning, desinformation, hatpropaganda och radikalisering FÖRBÄTTRA den konkreta mediekunnigheten, särskilt i digitala sammanhang och på sociala nätverk, med särskild inriktning på kritiskt tänkande och etisk medvetenhet, i syfte att ge människor möjlighet att fatta välgrundade beslut,
2. INTEGRERA ett ständigt fokus på jämlikhet och mångfald när det specifikt gäller undervisning om gemensamma europeiska värden och demokratiskt medborgarskap; i detta sammanhang bör man
- a) SKAPA en inkluderande kultur med mekanismer för att upptäcka och vidta åtgärder om man ser tendenser till utestängning, diskriminering och våld på grund av exempelvis ursprung, tillhörighet till en minoritetsgrupp, funktionsnedsättning, kön, sexuell läggning eller andra personliga eller sociala förhållanden,
 - b) GYNNA åtgärder som är inriktade på nyanlända till EU för att underlätta förvärvandet av medborgarskapskompetens, med beaktande av deras kulturella bakgrund, och i enlighet med nationella förhållanden FRÄMJA utvecklingen av material, projekt och processer på utbildningsområdet som bygger på en interkulturell strategi,

3. VERKA FÖR riktlinjer, innehåll, metoder och åtgärder på utbildningsområdet som är högkvalitativa, innovativa, delaktighetsfrämjande och inkluderande samt anpassade till Europeiska unionen och de olika utbildningssystemens särdrag och som gör det lättare för deltagarna att utveckla medborgarskapskompetens, tillägna sig gemensamma europeiska värden och lära sig mer om EU; därför, och när så är lämpligt,
- a) ERKÄNNA att samarbete med internationella organisationer kan bidra till att stärka utvecklingen av medborgarskapskompetens och tillägnandet av gemensamma europeiska värden; särskilt när det gäller Europarådet BÄTTRE UTNYTTJA stadgan om utbildning i demokratiskt medborgarskap och i mänskliga rättigheter och kompetensramen för en demokratikultur inom EU; BEAKTA initiativen och verktygen för att främja demokrati och mänskliga rättigheter och för att öka kunskapen om vår gemensamma europeiska historia och medvetenheten om att vi står enade inom de europeiska samhällenas mångkulturella dimension¹⁵,
 - b) VERKA FÖR samarbete genom utbyte av god praxis mellan utbildningsinstitutioner och alla relevanta utbildningsaktörer på EU-nivå när det gäller utarbetande, genomförande och bedömning av läroplaner; ÖVERVÄGA ATT UNDERSÖKA möjligheterna till samarbete om gemensamt innehåll och gemensamma strategier,
 - c) INKLUDERA olika inlärare, ta fram lättläst material som är tillgängligt för alla och anpassa format och innehåll till de olika grupperna,

¹⁵ I detta avseende kan konsoliderade initiativ som Europeiska centrumet för moderna språk eller nyare sådana som observationsorganet för historieundervisning i Europa beaktas.

- d) FRÄMJA frivilligarbete och icke-formell och informell utbildning för att utveckla kompetens med anknytning till främjandet av gemensamma värden, solidaritet, socialt engagemang och demokratiskt medborgarskap; VERKA FÖR ett erkännande och en uppdatering av sådana utvecklande erfarenheter, till exempel genom mikromeriter;
 - e) UNDERLÄTTA en digital strategi och FRÄMJA utarbetandet av informativt, pedagogiskt och kommunikativt innehåll med anknytning till demokratiskt medborgarskap och gemensamma europeiska värden, i format som är anpassade till informations- och kommunikationssamhällets nya kanaler,
4. STÖDJA utbildningsinstitutioner i syfte att främja en lämplig miljö som ger möjligheter att utöva och lära sig om medborgarskap och demokratiskt deltagande genom praktiska övningar; för att uppnå detta
- a) UNDANRÖJA alla former av diskriminering och segregering i lärandemiljöer, så att de blir trygga och inkluderande platser, fria från våld av alla slag och förenliga med värdena pluralism, tolerans, respekt, rättvisa, solidaritet, jämlikhet och jämställdhet,
 - b) FRÄMJA barns och ungdomars rätt att göra sina röster hörda och fullt ut delta i det sociala, utbildningsmässiga, kulturella och konstnärliga livet samt fritidsverksamheterna i lokalsamhället, i syfte att underlätta ett progressivt lärande om aktivt medborgarskap,

- c) UPPMUNTRA TILL deltagande, antingen formellt eller informellt, av studerande, lärare, utbildare, pedagoger, ledare för utbildningsinstitutioner, föräldrar, familjer och omsorgsgivare i strukturer för medverkan, samt samverkan och utbyte dem emellan,
- d) FORTSÄTTA ATT VERKA FÖR samarbete mellan lärosäten, skolor, utbildningscentrum, ungdomsorganisationer, kulturinstitutioner och hela samhället, som synergier mellan formell, icke-formell och informell utbildning, med en hela skolan-ansats, så att alla deras medlemmar¹⁶ deltar aktivt och samarbetar och bidrar till att skapa ett positivt, säkert och tillförlitligt utrymme som främjar de studerandes, lärarnas och utbildarnas välbefinnande;
- e) TILLHANDAHÅLLA lämpligt stöd och lämpliga resurser till lärare, utbildare, pedagoger, ledare för utbildningsinstitutioner, föräldrar, familjer och omsorgsgivare i deras viktiga roll att hjälpa studerande att utveckla kompetens för det sociala livet och samhällslivet och för utövande av demokratiskt medborgarskap,
- f) FRÄMJA förvärvandet av kompetens när det gäller gemensamma europeiska värden och demokratiskt medborgarskap i grundutbildning, introduktion och kontinuerlig yrkesutveckling för ledare vid utbildningsinstitutioner, lärare och utbildare på alla nivåer, STÄRKA värdet av dessa formande erfarenheter när det gäller tillträdet till och utvecklingen av läraryrket,

¹⁶ detta inbegriper ledare för utbildningsinstitutioner, lärare, utbildare och annan utbildningspersonal, elever, studenter, föräldrar, familjer, vårdnadshavare och omsorgsgivare samt andra berörda parter: ungdomstjänster, ungdomsarbetare, lokala myndigheter, icke-statliga organisationer, företag, fackföreningar, volontärer osv.,

g) VERKA FÖR en demokratisering och omvandling av utbildningsinstitutioner till förebilder för uppbyggandet av medborgarskapsvärden, och därmed främja styrning och medverkan i deras organisations- och förvaltningsprocesser på grundval av gemensamma europeiska värden,

5. FRÄMJA deltagandet av utbildningsinstitutioner, lärare, utbildningspersonal och ledare i befintliga instrument, program och initiativ på europeisk, nationell, regional och lokal nivå som prioriterar och stärker undervisningen i och främjandet av gemensamma europeiska värden, demokratiskt medborgarskap, samhällsengagemang, kunskap om unionen och dess funktion samt aktivt deltagande i demokratiska processer, likaledes FRÄMJA en större synlighet och spridning samt innovation och utbyte av god praxis på dessa områden,

UPPMANAR MEDLEMSSTATERNA OCH KOMMISSIONEN att i linje med sin befogenhet

1. LÄGGA STÖRRE VIKT vid utbildning i gemensamma europeiska värden och främjandet av demokratiskt medborgarskap i den utbildningspolitiska agendan; i detta syfte

a) ÖVERVÄGA ATT INFÖRLIVA detta som en förstärkt och synligare dimension i förslag för vidareutveckling av det europeiska området för utbildning senast 2025 och för den andra cykeln (2026–2030) av den strategiska ramen för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030),

- b) YTTERLIGARE VERKA FÖR spridning och utbyte av god praxis, aktiviteter för peer learning och information om åtgärder som gynnar utvecklingen av gemensamma värden, en känsla av tillhörighet till EU och medborgarskapskompetens, och som förbättrar kvaliteten på medborgarutbildningen i alla medlemsstater, bland annat genom användning av digital teknik, kontinuerligt STÄRKA nätverksarbete, samarbete och forskning för att erhålla bästa möjliga underlag och information samt utbyta bästa utbildningspraxis på detta område,
 - c) STÄRKA synergier och samordning mellan strategier på områden som rör gemensamma värden och demokratiskt medborgarskap, särskilt sådana som riktar sig till barn och ungdomar, i syfte att öka systemeffekterna,
 - d) FRAMHÅLLA vikten av att värdesätta nationella och transnationella erfarenheter, utbildningsprojekt och inspirationsförebilder med anknytning till gemensamma europeiska värden, demokratiskt medborgarskap och kunskap om Europeiska unionen och dess demokratiska processer, till exempel genom märkningar, utmärkelser och andra relevanta initiativ,
 - e) STÖDJA anordnandet av gemensamma och symboliska firanden, tävlingar, simuleringar och initiativ som sätt att uppleva demokrati och föra Europeiska unionens verklighet närmare utbildningsvärlden¹⁷, både på nationell och europeisk nivå,
2. UPPMUNTRA utbildning för digitalt medborgarskap och FRÄMJA värdebaserad digital omvandling i utbildning genom utveckling av strategier som är inriktade på mänskliga rättigheter och digital humanism¹⁸,

¹⁷ Till exempel de förhandlingssimuleringar för elever och studenter som anordnas av EU-institutionerna, däribland rådet (ConSIMium) och Europaparlamentet (Euroscola och Europaparlamentets ambassadörsskoleprogram), eller andra initiativ i samarbete med medlemsstaterna (Back to School),

¹⁸ Digital humanism erbjuder en människocentrerad strategi för att hitta rätt i digitaliseringen och reglera avancerad teknik, såsom artificiell intelligens, för att säkerställa att människan behåller kontrollen i konfrontationen med automatiserade beslutssystem.

3. STÖDJA interaktion och förståelse mellan alla EU-medborgare; för att uppnå detta
- a) UPPMUNTRA TILL rörlighet, partnersamverkan och transnationellt samarbete inom hela den europeiska utbildningsvärlden – elever, studenter, praktikanter, lärare, utbildningspersonal, volontärer och ledare – på alla nivåer och i alla typer av utbildning, FRAMHÅLLA den potential som rörlighet och utbyte på utbildningsområdet har för interkulturell dialog, aktivt medborgarskap, främjandet av gemensamma värderingar och utvecklingen av en känsla av samhörighet med Europeiska unionen, samt när det gäller att stärka utbildningens europeiska dimension och uppleva hur det är att vara europé på ett mer intensivt och direkt sätt,
 - b) STÄRKA inläringen av och kunskapen om medlemsstaternas språk (inbegripet regionala språk och minoritetsspråk) och kultur, när så är lämpligt och i formella, icke-formella och informella sammanhang¹⁹, för att främja alla européers förståelse och enighet i deras olika identiteter samt utvecklingen av medborgarskapskompetens.
4. STÄRKA och FÖRDJUPA det europeiska och internationella utbildningssamarbetet på grundval av våra gemensamma europeiska värden och de centrala värden och principer för utbildningen som definierar de europeiska utbildningssystemen; följaktligen

¹⁹ För att uppnå detta är det värt att fortsätta att stödja användningen av den gemensamma europeiska referensramen för språk: inläring, undervisning, bedömning.

- a) på alla nivåer och inom alla typer av utbildning, när så är lämpligt, HÄMTA INSPIRATION från den utveckling inom den europeiska integrationen som sker inom ramen för det europeiska området för högre utbildning och EU-strategin för att stärka lärosäten för Europas framtid²⁰ – såsom de europeiska universitetsallianserna, eller inom yrkesutbildningen, yrkeskunskapscentrumen – för att fördjupa samarbetet och framstegen mot ett europeiskt område för utbildning som utgår från våra gemensamma europeiska värden,
- b) FORTSÄTTA ATT SAMARBETA för att vidareutveckla strängare kvalitetssäkringssystem för att stärka gemensamma kvalitetsstandarder, öppenhet, erkännande och rörlighet inom det europeiska området för utbildning och det europeiska området för högre utbildning samt för att bidra till ett mer sammanhållet Europa,
- c) FORTSÄTTA att gradvis UTVIDGA och STÄRKA detta värdebaserade samarbete så att det omfattar inte bara kandidatpartnerländerna utan även tredjeländer, särskilt de som ingår i det europeiska grannskapet, för att främja förbindelser och förbättra utbildnings- och forskningssystemen i hela världen; allt detta kommer att bidra till att öka kunskapen om Europeiska unionen, främja unionens och dess medlemsstaters gemensamma värden, underlätta internationell politisk dialog och europeisk diplomati samt främja utvecklingen av ett demokratiskt medborgarskap,

²⁰ Rådets slutsatser om en EU-strategi för att stärka lärosäten för Europas framtid (EUT C 167, 21.4.2022, s. 9).

UPPMANAR KOMMISSIONEN att i enlighet med fördragen och med vederbörlig hänsyn till subsidiaritetsprincipen och nationella förhållanden

1. HÖJA medborgarutbildningens profil och ge en mer framträdande plats och synlighet åt det bidrag som utbildningssektorn kan ge till europeiska initiativ och strategier för att stärka de gemensamma europeiska värdena, det demokratiska medborgarskapet och kunskapen om EU,
2. i samarbete med medlemsstaterna, STÄRKA och PRIORITISERA utbildning för ett demokratiskt medborgarskap i arbetsgrupperna för den strategiska ramen för det europeiska området för utbildning, och särskilt i arbetsgruppen för jämlikhet och värden inom utbildning och fortbildning,
3. INFÖRLIVA utbildning för ett demokratiskt medborgarskap och de gemensamma europeiska värdena i de befintliga övervakningsprocesserna för utbildningssystem och utbildningspolitik, för att undvika ytterligare administrativa bördor för medlemsstaterna; för att uppnå detta
 - a) med beaktande av jämförbara internationella datakällor som redan finns tillgängliga eller kommer att finnas tillgängliga ANVÄNDA den sakkunskap som finns i den permanenta arbetsgruppen för indikatorer och referensvärden för att UTFORSKA utvecklingen av en förbättrad strategi för kvantitativa och kvalitativa indikatorer på medborgarskapskompetensområdet i EU, både för dem som redan finns tillgängliga och för dem som håller på att utarbetas,
 - b) INKLUDERA övervakning av utvecklingen av medborgarskapskompetens i de kommande utgåvorna av utbildningsöversikten, som en av de nationella utbildningssystemens nyckelkompetenser, i den mån nya uppgifter och andra belägg finns tillgängliga, tillsammans med uppdateringar om nationella politiska åtgärder,

4. BIDRA till att öka kunskapen och hjälpa medlemsstaterna att få tillgång till viktiga uppgifter och verktyg att reflektera över, att identifiera lärdomar och göra framsteg i sin utbildningspraxis, samtidigt som man undviker ytterligare administrativa bördor för medlemsstaterna, som skulle kunna besluta att delta på frivillig basis i de planerade initiativen; i detta syfte
- a) regelbundet UTVECKLA mer jämförande och evidensbaserade studier, rapporter och forskning för att fördjupa kunskapen om vad som görs i utbildningssystemen för att utveckla medborgarskapskompetens och dess effekter på läranderesultaten, främjandet av gemensamma europeiska värden, det demokratiska medborgarskapet och kunskapen om EU²¹; därför, och bland annat,
- TA FRAM ett kompendium över de många initiativ och exempel på god praxis som medlemsstaterna genomför inom alla dessa områden, för att få en mer omfattande översikt,
 - UTARBETA en ny Eurydice-rapport om medborgarutbildning inom europeiska utbildningsinstitutioner,
 - FRÄMJA specifika studier och undersökningar på europeisk nivå för att utvärdera graden av kunskap om EU och hur EU fungerar, samhörighetskänslan, det aktiva deltagandet och kunskapen om de rättigheter och skyldigheter som följer av att vara EU-medborgare, genom att koppla utbildning till bland annat ungdoms-, kultur- och rättssektorerna,

²¹ Den senaste internationella undersökningen om samhälls- och medborgarutbildning från internationella organisationen för utvärdering av skolresultat kom 2016, och den senaste Eurydice-rapporten från kommissionen om medborgarutbildning i skolor kom 2017.

- b) med utgångspunkt i resultaten av arbetet i arbetsgruppen för jämlikhet och värden inom utbildning och fortbildning, i samarbete med Europarådet, och genom att utgå från dess kompetensram för en demokratikultur, ÖVERVÄGA möjligheten att UTVECKLA en särskild kompletterande kompetensram för aktiv och demokratisk medborgarutbildning som är anpassad till EU:s sammanhang, för studerande och utbildare; detta skulle också göra det möjligt att bedöma kompetens på ett liknande sätt som andra befintliga EU-ramar²² och eftersträva synergier med dem.
- c) UTARBETA riktlinjer för metoder, innehåll och lärarutbildning för att förbättra utbudet av och kvaliteten på utbildningen för ett demokratiskt medborgarskap i alla medlemsstater och låta dessa tjäna som referens för beslutsfattare,
- d) som ett frivilligt alternativ för medlemsstaterna FRÄMJA utvecklingen av särskilda utbildningsmoduler om utbildning för ett demokratiskt medborgarskap i EU för lärare, utbildare och ledare samt för beslutsfattare som bygger på gemensamma europeiska värden, demokratiskt medborgarskap, EU-medborgarskapskompetens och andra relaterade nyckelkompetenser, särskilt genom relevanta EU-program²³ och onlineplattformar såsom Europeiska skolutbildningsplattformen,

²² Till exempel GreenComp, DigComp, LifeComp och EntreComp.

²³ Till exempel genom Erasmus+-programmet och initiativ som Erasmus+ lärarakademier.

5. vad gäller Erasmus+-programmet²⁴, GE YTTERLIGARE IMPULSER till den fjärde övergripande prioriteringen för genomförandet av programmet ”deltagande i det demokratiska livet, gemensamma värden och medborgardeltagande” samt kunskap om EU och mobilitet, och i detta syfte
- a) vid genomförandet av insatserna BETONA behovet av att lära sig mer om EU, dess mål, demokratiska processer och funktion och det mervärde EU representerar; i detta syfte, och bland annat, ÖVERVÄGA ATT INFÖRA, inför eller parallellt med ett partnerskap för rörlighet i utbildningssyfte eller ett partnerskap för samarbete, verktyg för att säkerställa bättre kunskap om EU och gemensamma europeiska värden, såsom en utbildningsmodul som är anpassad till deltagarens ålder och profil; vederbörlig försiktighet bör iakttas för att undvika att skapa hinder för tillgång till programmet,
 - b) BETONA medborgarutbildning och gemensamma europeiska värden i utbildningsmoduler och lärandemöjligheter inom ramen för initiativet Erasmus+ lärarakademier,
 - c) FORTSÄTTA ATT STÄRKA samordningen av, synligheten hos och spridningen av alla EU-initiativ som bidrar till att stärka de gemensamma europeiska värdena och EU:s demokratiska medborgarskap och till att skapa verkliga nätverk för samverkan med kapacitet att få utbildningsvärlden att delta i det gemensamma byggandet av EU-projektet, såsom eTwinning och Europeiska skolutbildningsplattformen, webbplattformen för vuxenutbildning i Europa (Epale), Jean Monnet-insatserna, de europeiska universitetsallianserna eller yrkeskunskapscentrumen,

²⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/817 av den 20 maj 2021 om inrättande av Erasmus+: Unionens program för utbildning, ungdom och idrott samt om upphävande av förordning (EU) nr 1288/2013 (EUT L 189, 28.5.2021, s. 1).

- d) FORTSÄTTA ATT UNDANRÖJA byråkratiska hinder och UNDERLÄTTA deltagande i programmet, med beaktande av särskilda omständigheter för små institutioner och institutioner i landsbygdsområden, avlägsna områden, randområden och mindre utvecklade områden och de yttersta randområdena eller i missgynnade miljöer,
- e) YTTERLIGARE KOPPLA SAMMAN programmets insatser med andra initiativ inom ramen för programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden²⁵ eller programmet för Europeiska solidaritetskåren²⁶,
-

²⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/692 av den 28 april 2021 om inrättande av programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1381/2013 och rådets förordning (EU) nr 390/2014 (EUT L 156, 5.5.2021, s. 1).

²⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/888 av den 20 maj 2021 om inrättande av programmet för Europeiska solidaritetskåren och om upphävande av förordningarna (EU) 2018/1475 och (EU) nr 375/2014 (EUT L 202, 8.6.2021, s. 32).

Politisk bakgrund

Europeiska unionens råd

1. Rådets rekommendation av den 22 maj 2018 om nyckelkompetenser för livslångt lärande (EUT C 189, 4.6.2018, s. 1).
2. Rådets rekommendation av den 22 maj 2018 om att främja gemensamma värden, inkluderande utbildning och en europeisk dimension i undervisningen (EUT C 195, 7.6.2018, s. 1).
3. Slutsatser från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, om främjande av demokratisk medvetenhet och demokratiskt deltagande bland ungdomar i Europa (EUT C 415, 1.12.2020, s. 16).
4. Rådets resolution om en strategisk ram för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030) (EUT C 66, 26.2.2021, s. 1).
5. Rådets slutsatser om rättvisa och inkludering inom utbildningen i syfte att främja en framgångsrik utbildning för alla (EUT C 221, 10.6.2021, s. 3).
6. Rådets rekommendation av den 5 april 2022 om brobyggande för ett effektivt europeiskt samarbete om högre utbildning (EUT C 160, 13.4.2022, s. 1).
7. Rådets slutsatser om en EU-strategi för att stärka lärosäten för Europas framtid (EUT C 167, 21.4.2022, s. 9.)
8. Rådets slutsatser om färdigheter och kompetenser för den gröna omställningen (EUT C 95, 14.3.2023, s. 3.)
9. Rådets resolution om det europeiska utbildningsområdet: tiden fram till 2025 och därefter (EUT C 185, 26.5.2023, s. 35),

Ministerförklaringar

10. Förklaring om främjande av medborgarskap och de gemensamma värdena frihet, tolerans och icke-diskriminering genom utbildning (Paris den 17 mars 2015).

Europeiska kommissionen

11. Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: *Stärka den europeiska identiteten genom utbildning och kultur – Europeiska kommissionens bidrag till toppmötet i Göteborg den 17 november 2017* (COM (2017) 673 final).
12. Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om att förverkliga det europeiska området för utbildning senast 2025 (COM(2020) 625 final).
13. Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: *Framsteg mot förverkligandet av det europeiska området för utbildning* (COM(2022) 700 final).

Europaparlamentet

14. Europaparlamentets resolution av den 11 november 2021 om det europeiska området för utbildning: ett gemensamt helhetsgrepp (2020/2243(INI)) (EUT C 205, 20.5.2022, s. 17)
15. Europaparlamentets resolution av den 6 april 2022 om genomförande av insatser för medborgarutbildning (2021/2008(INI)) (EUT C 434, 15.11.2022, s. 31).
